

Deník z cesty Chorvatsko 2005

Deník z cesty, která byla uskutečněna na kole z Chorvatska na Moravu v roce 2005. Na konci léta jsem odjela do Chorvatska, k městu Zagreb a odtud se vydala krajinou k řece Uně, v jejímž okolí jsem před odjezdem určila místo, odkud moji předci v období Rakousko-tureckých válek přišli na jižní Moravu. Cesta, kterou jsem podnikla, kopírovala přibližnou možnou trasu, kterou prchající obyvatelé procházeli. K sepsanému deníku existuje i množství fotografií, dokládajících současný obraz krajiny a zemí jimiž jsem projížděla.

Ukázka:

MÁ CESTA

První den, kdy jsme jeli od Záhřebu směrem na Sisak, k řece Kupě, se nám otevřela rozlehlost nížiny kolem toku Sávy. Lidé jsou zde povětšinou chudí a žijí v malých dřevěnicích. Ti bohatší si staví domy cihlové a už se neživí ani zemědělstvím, které je pro tuto zemi od pradávna prvořadou obživou.

Dřevěnice jsou někdy i na dvě patra, otočeny štítem k cestě, se skosenou střechou a velmi malinkými okénky. Bohužel už jen v některých se bydlí a myslím, že v nich dožívá už jen ta stará generace, mladá, když má peníze, tak staví cihlové obydlí. Téměř v každí vsi nám křížily cestu krávy, ženoucí se na pastvu. Za Sisakem jsme zůstali na noc. Když jsme se ukládali ku spánku, byl nám dopřán pohled na modravé pohoří, ponořené v purpuru zapadajícího slunce, ale to nás čeká až zítra...Pomalů mne uspává vůně máty, do které jsme usadili stan...

Druhý den jsme ze Sisaku začali postupně stoupat do pohoří. Vzdálenost mezi dřevěnicemi se prodlužuje a čím blíže jsme Kostajnici, tím méně jich potkávám, doufám jen, že za Kostajnicí se s nimi nebudu muset definitivně rozloučit. Jsou totiž krásnými perlami, mnohé opuštěné, či na prodej, Zrinské krajiny. Taková místa se dnes už jen těžce hledají a člověk si to někdy uvědomí, až teprve tehdy, kdy vidí rozdíl. Něco podobného lze nalézt i u nás, stačí jen navštívit Valašsko, nebo například Krušné Hory.

Chorvatsko je plné rozdílů, na jednu stranu zde žijí bohatí a to hlavně v centru měst a na druhou je zde velká chudoba. Jenže, bez určitého druhu chudoby, by zde nebylo zachované to, co člověk procházející krajinou má možnost shlédnout. Po ulicích procházejí ženy v černých šátcích, zavázaných po Chorvatsku. Potkáváme staré i mladé muže a všichni jsou velmi hovorní.

Potkáváme pána, který když vidí, jak jsme z předešlého kopce unaveni, nabízí jablíčka z jeho zahrady na posilněnou. Přibíhá ještě jeho žena a nese jich také pár. Tak máme nakonec místo třech chlupatých, které vládnou opravdu zvláštní chutí a trpkostí ještě plnou tašku sladkých s hrubou kůrkou. Dáváme se do hovoru, vykládáme kam směřujeme a co už máme za sebou. Pán tu cestu zná, a ještě nám sděluje, že se ve Slunji narodil. Nakonec nám popřejí dobrou cestu a at dávejte na sebe pozor. A to už jsme v horách, cesta nás žene přes kopce. Těsně před Slunjem dáváme přestávku u hřbitova, který je na kopci

a vyhrátý od slunce. Na hřbitově nenalézám žádné jméno, které bych znala. Jen jsou častější srbské hroby.

Samotný Slunj je velmi zdemolovaný, dřevěnice už tam nejsou, jen spousta domů bez střech, oken a někde jsou prolomeny i kusy zdiva. Až ke Kostajnici je všechno rozstřílené a jen sem tam se objevuje život. Kostajnica je rozdělena na Chorvatskou a srbskou část. Obě části spojuje most přes řeku Unu. Una je velmi čistá a na některých místech velmi klidná řeka. Koupel a osvěžení v ní předurčuje konec dne, zapadá slunce na Chorvatské straně.

Třetí den slunce vychází na straně Srbské. Vyjíždíme směr Dvor. Nabíráme vodu na železniční stanici a o pár kilometrů dál podél řeky potkáváme starý brod, který nás láká svým zvukem k peřejím řeky Uny, která se vine krajinou po celou dobu naší cesty. Je tak křišťálově čistá, že se v ní nebojíme vyprat naše ošacení. Důkazem nám pro to byla stařenka, stojící po kolena ve vodě a peroucí houpavými pohyby proti proudu řeky prádlo. Ještě nasbírat pár škeblí a krásných oblázků pro přátele a jedeme dál.

Hovoříme s domorodou ženou, které jsme vůbec nerozuměli a ona z toho byla taky nejistá. Smála se, že nám vůbec nerozumí, popřála dobrou cestu. Nejspíš to byla Srbochorvatka, jelikož její mluva byla méně čitelná. Ve Dvoru si nás nafotil nějaký člověk do novin, asi jako raritu. A za dvorem se nám opět kolem cesty objevují krásná dřevěná stavení. Už však nejsou jen vyřezávaná, ale v ornamentu se objevuje i malba. Často jsou zdobena obloučky a malými srdíčky. Objevuje se i ornament točícího se kola. Stále je mnoho dřevěnic opuštěných. Postupně tak chátrají, ale když se člověk zahledí do hornaté krajiny kolem, přes střechy domků, zjistí, že ta zaoblenost poskládaných kostrbatých hřebenovek, sem zapadá, nenarušuje rytmus a ráz krajiny kopců.

Začíná nám pršet, a tak uleháme na kraji jedné z malých usedlostí a hledíme do těžkých mraků, které halí kopce....., které jsou k ránu úplně pohlceny.

Čtvrtý den vyjíždíme v mlze, trochu mrholí. Zastavujeme kousek za vsí, ve dvou domcích, které jsou vybydleny. Vstupují dovnitř. Jsou uplácány z obilí a slámy, tato hmota je rozetřena po všech spodních zdech, kde stále visí poličky. Ve vrchních patrech je kuchyně a dvě ložnice. Zvláštní atmosféru ticha doplňují netopýři, poletující mezi námi neslyšně, jejichž křídla prosvětluje světlo, procházející přes záclony malými okénky.

Jedeme dál na Glinu, začíná hodně pršet. Voda tekoucí po silnici ji místy strhává a někde i silnice chybí. V jedné ze vsí stojí starý, ještě kamenný kostel, který přes všechny staleté útrapy vzdorovitě odolává času...fotíme. Děti z nás mají radost a pokřikují. U pramene nabíráme vodu a o pár kilometrů dál zastavujeme v horách v místě, které na mapě sice označeno je, ale pravděpodobně od roku 1995 neexistuje. Domy jsou zde úplně rozstříleny a ty co nově rozestavěli, nikdy nebyly obydleny. Je hrozná zima. Už dva dny bez ustání prší. Boty máme úplně promočené, ponožky mokré. Zkoušíme tedy v zákrytu jednoho z rozstřílených domů vysušit co se dá a obouváme se nově do mokrých bot s

vrstvou mikroténového sáčku. Přestože vlhkosti neuchrání, vytvářejí za cesty pocit tepla.

Do Gliny se dostáváme až v podvečer. To město časem asi taky zmizí z map, už teď je tam polovina domů úplně prázdných a člověk má pocit jakoby někde byl a není. Tvoří se takový přízrak, který nám umocňuje ještě neustálá vlhkost vzduchu a pocit jakési beznaděje. Pán v obchodě nás obdarovává jablíčky a oznamuje s radostí, že má přítelkyni v Prievidzi - tož to je na Slovensku, my jsme z Česka...Usínáme kousek za městem u kukuřice, která se zde pěstuje, mám pocit jako nejčastější plodina. V noci je pořád déšť a se stanem nám lomcuje víchr.

Pátý den je stále pod mrakem. A stále je zima. Lidé říkají, že tak bude ještě tři dny. Krajina se začíná opět vlnit a někdy nám dopřeje i krásných pohledů. Ovšem vstoupit do ní, je stále nebezpečné, kolem cest jsou výstražné tabule, upozorňující na nebezpečí výbuchu z nášlapných min. Inu obnova krajiny poválce je dlouhodobá...Ve vesnicích je mnoho pobořených domů, a téměř všude chybí kostely, jen sem tam se dochovaly zbytky zřícenin.

V Dugo Selu Lasinjsko potkávám překrásnou stařenku. Zastavuje se na kus řeči. Dostanu pohlázení, které opětuji...Z láskou mne pozorují dvě modrozluté oči a kulatá usmívající se tvář. Povídáme a usmíváme se na sebe...jak ráda bych s ní ještě posečkala, ale cesta volá, je chladno a horám, kde se hustá oblačnost drží více, musíme ujet ještě dnes. Sjíždíme pomalu z kopců, které jsou zarostlé kapradinou a lesy. A naše cesta protíná řeku Kupu, která je po dlouhém dešti rozvodněná a naplavuje z kopců rostliny a spadené stromy, čímž čistí své vlastní koryto. Klidní a široká řeka, které není vidět na dno. Přesný opak řeky Uny. Uleháme kousek před jemničkou, místními lázněmi. A já se postupně pomalu loučím s dnešní občinou Gvozd, kterou jsme tak rychle minuli. S kopci, které byli s největší pravděpodobností před mnoha stoletími i mým rodným krajem a že je stále někde v kousku duše mám o tom není ani pro dnes pochyb. Bylo mi zde dobře, cítila jsem vůni domova a s velkým smutkem v srdci se budu loučit s touto zemí.

.....